

Sygn. akt III RC 87/20

WYROK - ZAOCZNY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2021 roku

Sąd Rejonowy w Mikołowie Wydział III Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący: SSR Magdalena Zając

Protokolant: Barbara Kłobuchowska-Pająk

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2021 roku w Mikołowie

sprawy z powództwa Ł. P.

przeciwko W. P.

o alimenty

powództwo o oddala

Sygn. akt III RC 87/20

Uzasadnienie wyroku z dnia 27 stycznia 2021 roku

Pozwem z dnia 20 marca 2020 roku Ł. P. domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego W. P. alimentów po 4.000 złotych miesięcznie, płatnych do dnia 15-go dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 1 stycznia 2019 roku a także zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami za opóźnienie według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że ma obecnie 76 lat i jest matką pozwanego oraz M. S.. Powódka wraz ze swoim zmarłym mężem prowadziła działalność w zakresie handlu samochodami. Po śmierci męża powódki faktycznym prowadzeniem tej działalności zajmował się pozwany, zaś działalność powódki ograniczała się jedynie do kluczowych dla spółki spraw. Niepokój powódki wzbudziły jednak niezrozumiałe dla niej operacje finansowe dokonywane przez pozwanego w związku z czym powódka wypowiedziała umowę spółki łączącą ją z synem oraz odwołała udzielone pełnomocnictwa. Pomimo tego pozwany, powołując się na wypowiedziane pełnomocnictwo, dokonał sprzedaży nieruchomości, której powódka była współwłaścicielem. W związku z powyższymi działaniami pozwanego złożono szereg zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa przez pozwanego. Argumentowano w uzasadnieniu, że obecnie powódka zamieszkuje wraz z córką (która czyni również osobiste starania w zakresie opieki nad matką) oraz zięciem pozostając na ich wyłącznym utrzymaniu. Comiesięczne koszty utrzymania własnego oraz nieruchomości powódka, jak wynika z treści pozwu, szacuje na łączną kwotę 3.600 złotych, przy czym koszty te uwzględniają jedynie podstawowe potrzeby powódki. Z uwagi na ograniczone zasoby finansowe powódka podniosła w treści pozwu, że nie może obecnie prowadzić życia na takim poziomie do jakiego przywykła. Pozwany, pomimo tego, iż dokonał sprzedaży nieruchomości których współwłaścicielką była powódka nie przekazał na jej rzecz żadnych środków pieniężnych, nie pokrywa również kosztów jej utrzymania, stąd w ocenie powódki zasadne jest żądanie pozwu.

W piśmie procesowym z dnia 2 listopada 2020 roku, na żądanie Sądu powódka podała, że jest współwłaścicielem nieruchomości dla których Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej prowadzi księgi o numerach :

- (...) – udział w wysokości 1/2 - przeznaczona na cele związane z działalnością gospodarczą pozwanego i jego małżonki;

- (...) – udział wynoszący 1/2 w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości przeznaczona na cele związane z działalnością gospodarczą pozwanego i jego małżonki;
- (...) – udział wynoszący 1/4 w prawie użytkowania nieruchomości - przeznaczona na cele związane z działalnością gospodarczą pozwanego i jego małżonki;
- (...) - udział w wysokości 1/2 - nieruchomość jest opuszczona, stanowi zabezpieczenie kredytu zaciągniętego przez spółkę (...) sp.z.o.o.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka Ł. P., urodzona (...), ze związku małżeńskiego z E. P. posiada dwoje dzieci – córkę M. oraz pozwanego W. P. (dowód: odpis zupełny aktu urodzenia k. 65, zeznania powódki oraz M. S.).

Ł. P. do lipca 2020 roku zamieszkiwała wraz ze swoją córką M. oraz jej dziećmi w mieszkaniu należącym do córki, nie partycypowała w tym czasie w kosztach utrzymania tej nieruchomości. Następnie zamieszkała domu jednorodzinnym w K., przy ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Mieszkanie było własnością zmarłej teściowej powódki – A. P.. Powódka w tym mieszkaniu mieszka od około 1967 roku. Dotychczas nie przeprowadzono postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej. Wg woli zmarłej A. P. powódce i jej zmarłemu mężowi oraz jej dzieciom (M. i W.) przysługuje udział w nieruchomości po 1/4 . Dom składa się z dwóch mieszkań. Powódka zajmuje mieszkanie na parterze. Na piętrze jest mieszkanie, które nie jest użytkowane. Na nieruchomości są garaże, które nie nadają się do wynajmu, bez przeprowadzenia prac remontowych. Dom ogrzewany jest gazem. Miesięczne koszty utrzymania nieruchomości pokrywane są przez powódkę, w tym: 500 zł – ogrzewanie gazowe (do 1000 zł przy dużych mrozach), 60 zł – zużycie wody, 250 zł - zużycie prądu. Dodatkowo powódka opłaca telewizję cyfrową w kwocie 140 zł, ubezpieczenie domu 200 zł. Pozwany nie partycypuje w kosztach opłat za prąd, ogrzewanie, ubezpieczenie nieruchomości w której mieszka powódka a której jest współwłaścicielem. Ponadto na koszty utrzymania powódki składają się następujące kwoty: 500 zł - wyżywienie, 100 zł - zakup odzieży i obuwia, 150 zł - zakup kosmetyków i chemii gospodarczej, 300 zł – wydatki związane z rozrywką i wyjazdami wypoczynkowymi, 50 zł – fryzjer, 50 zł – abonament telefoniczny, 140 zł – abonament telewizyjny. Z tym, że koszty utrzymania telefonu pokrywa córka powódki (dowód: zeznania M. S., J. S., odpis księgi wieczystej o nr (...) k.152-153).

Powódka na mocy umowy zawartej w akcie notarialnym rep. A numer (...) z dnia 10 lipca 2018 roku darowała pozwanemu przysługujące jej udziały w nieruchomościach objętych księgami wieczystymi numer:

- (...) – prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bielsku Białej.
- (...) – prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Pszczynie,
- (...) – prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Pszczynie
- (...) – prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Pszczynie.

(dowód: akt notarialny z dnia 10 lipca 2018 roku, k. 11-13)

Powódka wraz z pozwanym prowadziła działalność gospodarczą w formie spółki jawnej pod nazwą (...). Pomiędzy powódką a pozwanym istnieje silny konflikt dotyczący sposobu zarządzania firmą przez pozwanego oraz wzajemnych rozliczeń z tym związanych. Powódka zarzuca pozwanemu niegospodarność co doprowadziło do powstania licznych zobowiązań finansowych. Do 2019 roku powódka prowadziła jednoosobową działalność gospodarczą, której przedmiotem był (...) spółce (...) (dowód: zeznania świadków M. S. i J. S.).

Przeciwko powódce nadano następujące tytuły wykonawcze:- (...) - (...)1.723.207.2019 z dnia 21 stycznia 2019 roku, - SW.2.401.2019 z dnia 17 kwietnia 2019 roku, - 3030 (...) z dnia 8 maja 2019 roku, - 30 (...) z dnia 14 listopada 2019

roku, - SW.1.428.2020 z dnia 14 kwietnia 2020 roku (dowód: odpisy tytułów wykonawczych k. 17-18, 29-32, 37-38, 85).

W związku z powstaniem powyższych tytułów egzekucyjnych wobec powódki wszczęto postępowanie egzekucyjne pod sygn. akt Km 988/20, Km 374/20 oraz Km 1031/20. Wierzytelności powódki z rachunku bankowego oraz wkładu oszczędnościowego zostały zajęte (dowód: zawiadomienie k.19-24 oraz 25-28, 33-36, 39, 79-84, 86-88,90-91, 93,95 żądanie k. 86, nakaz zapłaty k.92).

Dnia 31 października 2019 roku powódka złożyła wniosek o wykreślenie wpisu w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. (dowód: potwierdzenie złożenia wniosku k. 120).

Pozwany, działając jako (...) Ł. P., (...) spółka jawna z siedzibą w B. wniósł do Sądu Rejonowego Katowice Wschód w Katowicach wniosek o ogłoszenie upadłości w formie likwidacyjnej. Na skutek likwidacji majątek spółki, w tym nieruchomości położona w P., przy ul. (...) – tzw. (...) stał się własnością W. B. (dowód: postanowienie z dnia 31 stycznia 2020 roku, k. 9-11, zeznania świadków M. S. i J. S.).

Pomimo wezwań kierowanych do pozwanego powódka nie posiada dostępu do dokumentacji księgowej przywłaszczonej przez pozwanego (dowód: wezwanie k. 10v., pismo k. 51v.-52, 96).

Spółka (...) sp. z.o.o. w B. wezwała powódkę do zapłaty na jej rzecz kwoty w łącznej wysokości 7.956,91 złotych tytułem zapłaty za naprawę pojazdu marki A. (...) o nr rej. (...) (dowód: wezwania do zapłaty k.99).

Powódka zarzuca pozwanemu, iż dokonał sprzedaży nieruchomości, których była współwłaścicielką pomimo skutecznego odwołania przez nią pełnomocnictwa do dokonywania tych czynności albowiem w dniu 1 lipca 2019 roku pozwany – działając w imieniu powódki na podstawie pełnomocnictwa z dnia 10 grudnia 2015 roku – zawarł umowę przedwstępną sprzedaży udziału przypadającego na rzecz powódki w nieruchomości dla której Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), warunkową umowę sprzedaży nieruchomości dla której Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz warunkową umowę sprzedaży nieruchomości dla której Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). W związku z powyższym wobec pozwanego wszczęto postępowanie karne (dowód: akt notarialny k. 40-42 oraz 43-45 i 46-49, zeznania świadków M. S. i J. S.).

Powódka w roku podatkowym 2018 zeznała w oświadczeniu podatkowym, iż otrzymała dochód w wysokości 33.948,19 zł, z kolei w roku 2019 uzyskała dochód w wysokości 50.381,96 złotych. Od 1 marca 2019 roku część świadczenia emerytalnego powódki została zajęta, zgodnie z art. 139 – 143 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość świadczenia emerytalnego powódki od 1 sierpnia 2019 roku wynosiła 4.125,95 złotych miesięcznie. Obecnie powódka pobiera świadczenie w wysokości 4.272,83 złote brutto przy czym świadczenie to obciążone jest zajęciem komorniczym w wysokości 1.068,20 złotych. Świadczenie wypłacane powódce po potrąceniach 25% (kwota netto) wynosi 2.697,99 złotych. Powódka nadal jest właścicielem nieruchomości położonej w P. (dowód: zawiadomienie k. 16, zeznania podatkowe k. 66-75, zawiadomienie k. 14-15, informacja ZUS k. 163, zeznania świadka M. S.)

Powyzszy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy oraz zeznania świadków M. S. i J. S., które Sąd uznał za rzetelne i wiarygodne. Sąd pominął przy tym dowód z zeznań powódki albowiem były one niespójne oraz nie znajdowały potwierdzenia w dokumentach znajdujących się w aktach sprawy. Powódka pobieżnie orientowała się w swojej sytuacji materialnej, zasłaniała się niepamięcią. Jest osobą starszą a sytuacja związana z prowadzonymi zajęciami komorniczymi musi być dla niej sytuacją stresującą, która wpływa na jakość złożonych przez nią zeznań przed Sądem. Jak wynika z zeznań świadków M. S. i J. P. to córka powódki - M. zajmuje się finansami powódki, zatem Sąd ustalając stan faktyczny sprawy w zakresie w którym nie wynikał on z przedstawionych dokumentów oparł się na zeznaniach córki powódki. Sąd ocenił je za wiarygodne, bowiem korelowały z pozostałym materiałem dowodowym i były logiczne.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 128 k.r.o. obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Z kolei zgodnie z art. 129 § 1 k.r.o. obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi a wstępnymi przed rodzeństwem.

W niniejszej sprawie powódka Ł. P. domagała się zasądzenia na jej rzecz alimentów od swojego syna – pozwanego W. P.. Zgodnie z art. 133 § 1 i 2 k.r.o. w sytuacji gdy powód domaga się zasądzenia na swoją rzecz alimentów od zstępnego uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych jest ten, kto znajduje się w niedostatku. Tym samym - odmiennie niż w przypadku alimentacji dziecka przez jego rodziców kiedy to obowiązek alimentacyjny służyć ma także wyrównaniu stopy życiowej uprawnionego, niedostatek jest jedyną przesłanką uzasadniającą powstanie obowiązku alimentacyjnego na rzecz wstępnego. Bez znaczenia pozostaje również to, jakie warunki finansowe zapewnił uprawniony zstępnemu, gdy ten pozostawał jeszcze na jego utrzymaniu.

Pojęcie niedostatku nie zostało przez ustawodawcę zdefiniowane w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym jednakże pewne wskazówki co do interpretacji tego pojęcia zawiera art. 135 § 1 który wskazuje, iż zakres świadczenia alimentacyjnego uzależniony jest od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od możliwości zarobkowych i majątkowych osoby zobowiązanej. Tym samym o tym, iż uprawniony pozostaje w niedostatku możemy mówić wtedy, gdy osoba ta nie jest w stanie zaspokoić wszystkich swoich usprawiedliwionych potrzeb własnymi siłami oraz za pomocą swoich środków finansowych. Pogląd, zgodnie, z którym pojęcie niedostatku oznacza zarówno brak jakichkolwiek środków utrzymania, jak i sytuację, kiedy uzyskane środki nie wystarczają na pełne zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb aprobowany jest również przez orzecznictwo (por. orzeczenie SN z 29.09.1958 r., 2 Cr 817/57, OSPiKA 1959/11, poz. 294; uchwała SN z 16.12.1987 r., III CZP 91/86, LEX nr 3342; wyrok SN z 5.07.2000 r., I CKN 226/00, LEX nr 51343; wyrok SN z 19.05.1975 r., III CRN 55/75, LEX nr 1935).

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania konieczne było zbadanie przez Sąd czy posiadane przez powódkę środki finansowe są wystarczające do zaspokojenia jej uzasadnionych indywidualnych potrzeb. Przez uzasadnione potrzeby należy jednak rozumieć tylko te potrzeby, których zaspokojenie zapewni uprawnionemu normalne warunki bytowania, odpowiednie do jego stanu zdrowia i wieku" (wyrok SN z 7.09.2000 r., I CKN 872/00, LEX nr 530682).

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie powódka ponosi średnie miesięczne koszty utrzymania nieruchomości w łącznej kwocie około 810 złotych miesięcznie (w zależności od miesięcznych kosztów ogrzewania nieruchomości które waha się od 500-100 zł miesięcznie i jest opłacane tylko w sezonie grzewczym). Łączna wysokość pozostałych wydatków w tym zakupu artykułów spożywczych, ubrań kosmetyków, chemii gospodarczej, opłat za telefon, wizyty u fryzjera, wydatków na rozrywkę, w tym kwot, którymi powódka comiesięcznie może dysponować by odłożyć na swój wypoczynek np. w okresie wakacji wynosi około 1.290 zł. Podsumowując należy więc wskazać, iż całkowity comiesięczny koszt utrzymania powódki nie przekracza dochodów jakie otrzymuje ze świadczeń emerytalnych już po dokonanych potrąceniach.

Sąd ustalił, iż powódka pobiera świadczenie emerytalne w wysokości 4.272,83 zł brutto, z której to dokonywane są potrącenia z tytułu zaliczki na podatek w wysokości 352 zł, składki na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 384,55 zł oraz egzekucji świadczeń niealimentacyjnych w wysokości 1.068,20 zł. Kwota potrącana comiesięczna ze świadczenia emerytalnego powódki uwzględnia ograniczenia zawarte w art. 141 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1988 roku (Dz.U. 1998 nr 162 poz.1118 z późniejszymi zmianami) oraz art. 833 § 4 k.p.c. Ponadto powódka pobiera również dodatek pielęgnacyjny w wysokości 229,91 zł. Łączna kwota przeznaczona do dyspozycji powódki z tytułu świadczenia emerytalnego, po dokonaniu wszystkich potrąceń, wynosi 2.697, 99 zł.

Na podstawie ustalonego stanu faktycznego należy stwierdzić, iż powódka nie znajduje się w niedostatku gdyż nie tylko jest w stanie samodzielnie zaspokoić swoje usprawiedliwione potrzeby ale także comiesięcznie pozostaje do jej dyspozycji nadwyżka z wypłacanych świadczeń. W tym miejscu nie sposób również pominąć, iż powódka jest

właścicielem nieruchomości położonej w P., zatem – chcąc polepszyć swoją sytuację finansową powinna wykorzystać wszelkie swoje możliwości majątkowe celem uzyskania środków na zaspokojenie swoich potrzeb.

W tym miejscu podkreślić należy, iż obecna sytuacja materialna powódki jest dużo korzystniejsza w stosunku do okresu w którym egzekucja nie została ograniczona w sposób przewidziany w powyżej wymienionych przepisach.

Odnosząc powyższe do okoliczności niniejszej sprawy, wskazać należy, że z zeznań zarówno powódki jak i świadków jednoznacznie wynika, iż alimenty dochodzone w niniejszym postępowaniu miały stanowić swoistą rekompensatę strat poniesionych przez powódkę w związku z nagannym w ocenie powódki zachowaniem pozwanego, które wpłynęło na pogorszenie jej poziomu życia. Poniesione straty związane są w ocenie powódki z brakiem rozliczenia pomiędzy powódką a pozwanym zgromadzonego w ramach spółki majątku a także dokonaniem przez pozwanego czynności prawnej bez posiadania do tego pełnomocnictwa, co doprowadziło do sprzedaży współposiadanych przez nią nieruchomości po zaniżonych cenach. Rozliczenia te nie mają jednak charakteru alimentacyjnego – winny być dochodzone przez powódkę w postępowaniu cywilnym i gospodarczym, w związku z czym nie mogły zostać uwzględnione w ramach niniejszego postępowania.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania powództwo – jako bezzasadne - należało oddalić.